

Педагогічна практика

Освітній ступінь Третій освітньо-творчий (II етап підготовки)

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Освітньо-творча програма 025 Музичне мистецтво

Рівень вищої освіти Доктор мистецтва

Статус

Семестровий контроль Екзамен

Курс	1-2
Семестр	1-3

ECTS	6
Годин	180
Практичні	60
Індивідуальні	20
Самостійна робота	100

Анотація навчальної дисципліни

Сучасні тенденції музичної освіти постають у світлі широкого кола завдань для розвитку творчої особистості. У процесі світових мистецьких подій музична педагогіка незмінно продовжує займатись необхідним формуванням яскравих виконавців. Гнучкість обрання методів-підходів до індивідуальності кожного конкретного вихованця створює нові умови до становлення інтелектуально-творчого фахівця.

Педагогічна практика 2 етапу, третього освітньо-творчого ступеню «Доктор мистецтва» створена для удосконалення отриманих знань та умінь покликаних упровадити в освітнє життя провідних педагогів. Дисципліна передбачає сформовані професійні компетентності здобувача-творчого аспіранта, отримані на попередньому I етапі підготовки та поглиблює вимоги до самостійного мислення та практикування, а також до створення і використання власного методу педагогічної практики на основі відомих, досліджених науково-педагогічних здобутків.

Навчальну програму для аспірантів творчої аспірантури спроектовано у поєднанні з попереднім курсом асистентів-стажистів (I етап підготовки). Орієнтована на залучення в професійний арсенал здобувача не тільки власну виконавську майстерність, уміння проведення уроку та складання репертуару, навичку методичного систематизування проблематики, а також розрахована на поштовх до формування індивідуальної педагогічної системи (стилю, методи) аспіранта творчої аспірантури на користь музичного виконавства.

Мета курсу – удосконалити знання та уміння здобувачів, підвищити педагогічну кваліфікацію, враховуючи сучасні вимоги навчального процесу, поглибити інтерес до науково-методичних пошуків в галузі музичної педагогіки задля створення власного самостійного бачення можливостей практичної реалізації знань, отриманих на заняттях з фаху та теоретичних курсах, підготувати до музично-виховної діяльності у різних її сферах: в дитячих музичних школах, школах мистецтв, музичних студіях, ВНЗ 1-2 та 3-4 рівнів. Дисципліні надається першорядне значення ще й тому, що більшість випускників Академії зі спеціальності «Музичне мистецтво» виконавських кафедр та кафедри композиції є затребуваними фахівцями у сфері педагогічної діяльності.

Основні завдання курсу полягають у ґрунтовній, всебічній фаховій освіті здобувачів – аспірантів творчої аспірантури – у галузі музичної педагогіки та виконавства.

Курс педагогічної практики проводиться в тісному зв'язку з курсами «Фах», «Творча майстерність», «Підготовка творчого мистецького проекту», «Стильові засади музично-виконавської майстерності».

Здобувач на базі знань, придбаних за попередні роки навчання має **вдосконалити навички**, запропоновані навчальною програмою дисципліни такі як:

- індивідуальні заняття зі студентами бакалаврського та магістерського рівня (зокрема координація кафедральних творчих проектів, відеозаписів);
- вивчення педагогічного репертуару у широкій історичній жанрово-стильовій панорамі;
- асистентська практика (зокрема участь у роботі комісій у якості секретаря, координатора, члена оргкомітету, тощо);
- заняття з творчим консультантом
- підготовка студента (студентів) до концертних виступів у колегіальній єдності з творчим консультантом.

У процесі практики конкретизуються і закріплюються знання, удосконалюються вміння та навички педагогічної майстерності за фахом. Формування особистості здобувача-викладача має відбуватись у таких напрямках:

- визначення музичних здібностей студентів, переваги і недоліки їх музично-мистецького технічного розвитку, враховуючи вікові та психофізіологічні відмінності;
- надбання здобувачами ґрунтовних знань у галузі, яка стосується орієнтування їх у педагогічному репертуарі різних ступенів складності;
- використання відомих та ефективних засобів подолання недоліків студента, віднаходження власного способу (методу) у практиці технічного забезпечення.
- опанування у власний виконавський спосіб та підбір репертуару для студента в залежності від його музичних і технічних даних;
- ведення психолого-педагогічного спостереження, аналіз поведінки студентів, засвоєння ними навчального матеріалу, вміння робити з цього необхідні методичні висновки;
- асистентська практика в класі творчого консультанта з фаху, робота зі студентами та координація студентських концертних проектів;
- закріплення здобувачем завдань педагога з фаху, відпрацьовування різних технічних творчих складностей, підготовка до концертного виступу студентів;
- демонстрування розвинутого, творчого бачення до мистецьких процесів сьогодення, яке втілюється в умінні складати цікавих та актуальних концертних програм, проектів;
- координація кафедральних творчих та навчально-методичних заходів і проектів.

Форми та технології навчання

Педагогічна практика для творчих аспірантів проводиться в наступних формах:

- асистентська практика в класі творчого консультанта з фаху з студентами бакалаврського та магістерського рівня;
- підготовка до концертних виступів студентів;
- координація творчих подій кафедри, робота у комісіях у якості секретаря, члена оргкомітету;
- заняття з творчим консультантом із залученням самостійного досвіду здобувача.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Вайбер.

Система оцінювання

Підсумки проходження педагогічної практики підводяться в кінці 4 семестру за результатами виконання завдань практики відповідно до тем змістовних модулів. Контроль змістовних модулів відбувається у формі **звітів** на кафедрі з виставленням оцінки за проведену роботу у залежності від повноти і якості виконання завдань.

При підведенні екзаменаційних підсумків роботи творчого аспіранта враховується:

- якість проведення занять творчим аспірантом (систематичність, професійна грамотність, творчий підхід до педагогічної роботи, складання програм виступу);
- відвідування занять творчого консультанта з фаху;
- ступінь успішності студента бакалаврського та магістерського рівнів;
- кількість, якість виступів, проектів студента та їх змістовне і художнє наповнення;
- сумлінний підхід до асистентської роботи, наявність різнобічної діяльності в подіях кафедри;
- самостійні та переконливі висновки про педагогічну музичну педагогіку, застосування власного методу;
- перелік головних педагогічних здобутків творчого аспіранта.

Здобувач **повинен уміти** провести урок зі студентом бакалаврського та магістерського рівнів за запропонованим планом:

1. Тема уроку.
2. Мета уроку.
3. Структура (побудова) уроку.
4. Етапи роботи на уроці.
5. Диференційована робота над певними видами техніки, фактурою.
6. Індивідуальні методи практики педагога-здобувача, що додають результативності: роль показу; тлумачення змісту; значення інтелектуального та емоційно-артистичного способів впливу на розуміння студентом предмету вивчення; характерні прийоми гри; акценти в методичних наративах, та ін.
7. Виявлення і розвиток позитивних рис індивідуальності студента у процесі уроку (реакція на зауваження, ініціативність, сприйнятливність).
8. Налаштування творчої атмосфери уроку, довірливого контакту «викладач – студент».
9. Рекомендації та побажання до подальшої самостійної роботи студента.

Здобувач **повинен уміти** скласти концертну програму/проект з творів широкого кола стилів. Заохочувати інтерес студента до залучення у виступ творів українських композиторів. Здобувач має чітко обґрунтувати головну роль вибору ідеї для певного виступу (концерту, події, проекту, програми), як першопричини цілісності події.

Аспірант творчої аспірантури **повинен бути** обізнаним в особливостях створення концертного виступу, складанні програм, розуміти специфіку концертної локації, визначити ціль виступу, події. Уміти гнучко застосовувати в практиці варіативність виконуваної програми з урахуванням особливостей умов події, локації. Аспірант творчої аспірантури повинен уміти проектувати успішний виступ, налаштовувати студента до сміливого виконавського висловлення.

Здобувач **повинен представити** екзаменаційній комісії звіт різнобічно проведеної роботи на засіданні кафедри. Члени комісії ставлять питання стосовно головних завдань програми дисципліни здобувачеві.

Оцінюється якість педагогічної роботи, кількість виступів, цікавість та цінність програм студента (студентів), їх змістовність. Враховується знання науково-методичних здобутків, уміння стисло розкрити актуальні проблеми музичної педагогіки, висловлення самостійних думок підкріплених практичним досвідом. Оцінюється асистентська робота на кафедрі в якості секретаря, координатора, тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Вимоги	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінки за національною шкалою
Здобувач систематично, якісно, творчо працює зі студентом, уміло проектує програму. Студент регулярно і успішно виступає. Педагогічний репертуар відповідно до вимог знає достеменно, може виконати його власноруч, комплексно і впевнено використовує набуті уміння та навички. Демонструє високий розумовий рівень, розвинуте музичне мислення, оперування методичними знаннями. Активно веде асистентську практику.	90-100	A	Відмінно
Здобувач систематично працює зі студентом, але недостатнього творчо, глибоко і ефективно. Кількість виступів достатня. Ставиться до практики згідно вимогам, аналізує, виявляє труднощі, але не знаходить засоби їхнього подолання. Асистентська діяльність неактивна, демонструє знання педагогічного репертуару.	82-89	B	Добре
Здобувач виконує програму згідно вимогам дисципліни, працює зі студентом, але його студент не демонструє достатній розвиток в якості творчої особистості, кількість виступів обмежена. Виступи студента відповідають вимогам, але у виконанні є недоліки, обмеженість можливостей, погрішності у розумінні творів. Педагогічний репертуар засвоєно формально. Асистентська практика некількісна та неефективна.	74-81	C	Добре
Здобувач виявляє формальний підхід до занять зі студентом. Несистематично відвідує заняття, які проводить творчий консультант з фаху. Виконання студентом програми за рівнем складності відповідає вимогам, але має задовільний рівень. Недостатня кількість виступів студента. Здобувач не може охопити весь об'єм педагогічного репертуару згідно програми. Асистентська практика формальна чи відсутня. Низький рівень знання методичного забезпечення.	64-73	D	Задовільно
Здобувач несистематично проводить заняття зі студентом та заняття творчого консультанта. Не зацікавлений в роботі за всіма пунктами програми, але демонструє певні професійні навички, недостатньо володіє знаннями, невпевнено виражає свої думки. Педагогічний репертуар знає погано, не може самостійно скласти концертний виступ чи програму. Асистентська практика низького рівню чи відсутня.	60-63	E	Задовільно

Здобувач до практики ставиться недобросовісно, не виконує програму в повному обсязі. Мала кількість виступів студента на низькому рівні. Знання педагогічного репертуару фрагментарні. Асистентська практика не втілена. Має обмежені знання методичного спрямування. Відсутнє самостійне мислення.	35-59	F X	Незадовільно з можливістю перездачі
Здобувач неспроможний виконати програму. Форма виступу студента аварійна чи відсутня. Ставлення до занять з творчим консультантом протягом навчального періоду незадовільне. Відсутня асистентська практика. Знання педагогічного репертуару не відповідає вимогам.	0-34	F	Незадовільно з повтором курсу

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для здобувачів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь аспірантів творчої аспірантури у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах тощо. Заохочуються підготовка здобувачами студентів (учнів) до українських, міжнародних конкурсів та залучення номерів-виступів за участі студентів до програм різних концертів, проєктів. Стимулюється участь здобувачів у роботі журі та організації конкурсів, складі комісій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гат Йозеф Техніка фортепіанної гри. Будапешт. 1961.
2. Браудо І. Артикуляція. Про вимовлення мелодії. Л. 1961.
3. Київська фортепіанна школа. Імена та часи. Колективна монографія [автор проєкту Роцина Т. О.]: НМАУ імені П. І. Чайковського, Київ, 2013.
4. Костелянуц Р. Разговори с Кейджем. Ад. Маргинем Пресс, 2015, 400 с.
5. Корженевський А. Основи музичного-виконавського ритму. Питання теорії музичного виховання та методики навчання гри на фортепіано, Київ, 2007.
6. Курковський Г. Питання фортепіанного виконавства: зб. статей, Київ, 1983.
7. Ляхович А. Краткая социология современного академического музыкального исполнительства // Израиль XXI. Музыкальный журнал. № 27 (май 2011) // Електронне джерело: http://www.21israel-music.com/Sozialnoye_ispolnitelstvo.htm
8. Мартинсен К. А. Індивідуальна фортепіанна техніка на основі звукотворчої волі. 1966.
9. Мартинсен К. А. Методика індивідуального викладання гри на фортепіано, 1966.
10. Моїсєєва, М. А. (2012) Музичне виконавство: сутність, методологія, практика. Сучасна музика в сучасному світі: Збірник наукових праць. – Вип. 2 / Ред. кол. С. В. Олійник (відп. ред.). С. 74-76.
11. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. Навчальний посібник. До сторіччя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2013
12. Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття : підручник [Ніколаї Г. Ю, Черкасов В. Ф. та ін.]; за заг. ред. канд. пед. наук, проф. Тайнель Е. З. Вид. 2-ге.- Львів : ЛНУ імені Івана Франка - Харків, 2010.
13. Нейгауз Г. Про мистецтво фортепіанної гри, 5 видання 1987 р.
14. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навч. посіб. / О. М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013.

15. Ринденко О. В. Методичні рекомендації до самостійної роботи над сучасною музикою ХХ, для студентів спеціалізації «фортепіано», НМАУ імені П.І. Чайковського, кафедра спец. ф-но №2, Київ, 2011.
16. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування: монографія. Київ: ДАКККиМ, 2009.
17. Brown William. Menahem Pressler. Artistry in Piano Teaching. Indiana University Press. 2009.
18. Brée Malwine The Leschetizky Method: A Guide to Fine and Correct Piano Playing (Dover Books On Music: Piano) Dover Publications, May 1, 1997.
19. Cortot Alfred Rational principles of pianoforte technique piano: French edition Salabert, January 1, 2002.
20. Eigeldinger Jean-Jacques Chopin: Pianist and Teacher: As Seen by his Pupils Revised Edition: Cambridge University Press; Revised edition, January 27, 1989.
21. Geoffroy-Dechaume A. Les "secrets" de la musique ancienne. Reshersheshes sur l'interpretation XVIe, XVIIe, XVIIIe siecles. Fasquelle.
22. Hofmann Josef Piano playing: With Piano Questions Answered. Leopold Classic Library, 2016. 332 p.
23. Jan Jiracek von Arnim Franz Liszt Visionar und Virtuose: 1Edition, 1. Mai 2011.
24. Monsaingeon Bruno Sviatoslav Richter: Notebooks and Conversations, Stewart Spencer (Translator): Gardners Books, February 28, 2005.
25. Rosen Charles. The classical style. Haydn, Mozart, Beethoven. Faber Paperbacks, 1977.

Допоміжна література:

1. Barenboim Daniel Music Quickens Time Verso: Reprint edition September 7, 2009
2. Jankelevitch Vladimir Ravel: Grove Press; First Edition, January 1, 1959.
3. Letters of Wolfgang Amadeus Mozart (Dover Books On Music: Composers); Revised edition, May 18, 2016.
4. Schonberg – Busoni. Schonberg – Kandinsky. Correspondances, textes. Contrechamps, Geneve, 1995.
5. Schumann Robert, Steven Isserlis (Editor, Commentary) Robert Schumann's Advice to Young Musicians: University of Chicago Press; Illustrated edition, October 23, 2017.
6. Schweitzer Albert J. S. Bach (Vol 1, 2): Dover Publications, December 19, 2012.
7. Tharp Twyla The Creative Habit: Learn It and Use It for Life 2003.